

The page is decorated with various black and white line drawings of grapevines. These include clusters of grapes, individual grapes, and several large, detailed leaves with prominent veins. The illustrations are scattered across the left and bottom portions of the page, framing the central text area.

Uzum

NAVLARINING
TAVSIFI

KBK 42.36ya6
UO'K 634.8(084.12)
U 29

Uzum navlarining tavsifi [Matn]: kitob-albom – Toshkent: Tasvir, 2023.- 160 bet.

ISBN 978-9943-7867-5-2

KBK 42.36ya6
UO'K 634.8(084.12)

Loyiha g'oyasi muallifi va tashkilotchi: «Agrobank» ATB.

Tuzuvchi: Z. A. Abdikayumov – Toshkent davlat agrar universiteti «Mevachilik va uzumchilik» kafedrası dotsenti, q.x.f.f.d.

Taqrizchilar: J. N. Fayziyev – Akademik M. Mirzayev nomidagi bog'dorchilik, uzumchilik va vinochilik ilmiy-tadqiqot instituti professori, q.x.f.d.

N. Ch. Narkabulova – Toshkent davlat agrar universiteti dotsenti, texnika fanlari falsafa doktori.

Muharrir: Sh. Beknazarova

Ushbu qo'llanma **«Agrobank» ATB** muassisligida tayyorlandi hamda nashr ettirildi. Bildirilgan fikr-mulohaza, xulosa va tavsiyalarga tuzuvchi mualliflar mas'uldir.

Ijtimoiy loyihalar bilan agrar sohaga sarmoya kiritish doirasida «Agrobank» ATB tomonidan 100 ta kitobdan iborat qo'llanmalar to'plami hamda o'simliklarni himoya qilish yo'nalishida 40 kitobdan iborat qo'llanmalar to'plamini tayyorladi. To'plamlarda qishloq xo'jaligi sohasi, jumladan, meva-sabzavot va poliz ekinlari, g'allachilik, chorvachilik, baliqchilik, asalarichilik va o'simliklarni himoya qilish kabi tarmoqlarning eng ilg'or tajribalariga oid rivojlangan davlatlar va yurtimizda erishilgan keng qamrovli ilmiy va amaliy ma'lumotlar qamrab olingan. Bu kabi loyihalarni davom ettirish maqsadida «Agrobank» ATB sizga mamlakatimizda keng tarqalgan uzum navlari xususiyatlari haqida ma'lumot beruvchi «Uzum navlari tavsifi» katalogini taqdim etadi. Katalog mazkur yo'nalishdagi birinchi nashr bo'lib, kelgusida ushbu loyihani davom ettirish maqsadida bildirilgan fikr-mulohazalar va takliflar asosida yana-da boyitib borish ko'zda tutilgan. Qo'llanma soha mutaxassislari, fermerlar va keng jamoatchilik uchun mo'ljallangan. Ushbu qo'llanma «Agrobank» ATB tuhfasi.

ISBN 978-9943-7867-5-2

© «Tasvir» nashriyot uyi, 2023-yil

XO'RAKI NAVLAR

- 01 ANDIJON QORASI
- 02 DILI KAPTAR
- 03 ECHKIEMAR
- 04 GO'ZAL QORA
- 05 JODUGAR BARMOQ
- 06 KARDINAL
- 07 KATTA QO'RG'ON
- 08 KELIN BARMOQ XUSAYNI
- 09 MUSKAT XUSAYNI
- 10 NIMRANG
- 11 OQ TOYFI
- 12 OQ XUSAYNI
- 13 PARKENT
- 14 POBEDA
- 15 PUSHTI KELIN BARMOQ

- 16 PUSHTI TOYFI
- 17 QORA JANJAL
- 18 QORA XUSAYNI
- 19 QORA CHILLAKI, CHILGI
- 20 QIZIL XURMONI
- 21 QIZIL XUSAYNI
- 22 RED GLOB
- 23 RIZAMAT
- 24 SULTONI
- 25 SURXAK
- 26 XUSAYNI KADU, XASAYNI
- 27 O'ZBEKISTON MUSKATI
- 28 SHOHONA
- 29 SHIRIN YOQUT
- 30 SHTUR ANGUR

KISHMISH NAVLAR

- 31 HINDISTON KISHMISHI
- 32 KISHMISH BOTIR
- 33 KISHMISH IRTISHAR
- 34 KISHMISH XISHRAU
- 35 MARMAR KISHMISH
- 36 MOTRUDIY
- 37 OQ KISHMISH
- 38 PARLET
- 39 PUSHTI KISHMISH
- 40 QORA KISHMISH
- 41 SAMARQAND KISHMISHI
- 42 SUG'DIYONA KISHMISHI

TEXNIK NAVLAR

- 43 ALEATIKO
- 44 BAYAN SHIREY
- 45 KABERNE
- 46 KULDJINSKIY

- 47 LIKERNIY
- 48 MAGARACHSKIY
- 49 MAYSKIY
- 50 MERLO
- 51 MORASTEL
- 52 MUSKAT ALEKSANDRIYSKIY
- 53 MUSKAT VENGERSKIY
- 54 PINO GRI
- 55 PINO NUAR
- 56 PUSHTI MUSKAT
- 57 RISLING
- 58 RKATSITELI
- 59 SAPERAVI
- 60 SOVINYON BLAN
- 61 TARNAU
- 62 TAVKVERI
- 63 XINDOGNI
- 64 SHARDONE

***Uzumchilik bu – xalqimizning asrlar davomidagi milliy
dehqonchilik madaniyati, qadriyati, g'ururi va daromad manbai...***

Sh.Mirziyoyev

Uzumchilik juda qadimdan mamlakatimizda eng sevimli meva sifatida yetishtirib kelingan. Uzumchilik xalqimizning turmush tarzi, urf-odati va qadriyatlari bilan uzviy bog'lanib ketgan. Uzum nafaqat mamlakatimizda, balki dunyoning aksariyat davlatlarida o'zining jozibali uzum boshlari va g'ujumlari, ajoyib ta'm sifatleri, boy biokimyoviy tarkibi bilan alohida qadrlanadi.

Asrlar davomida yetishtirib kelinar ekan, xalqimiz tomonidan uzumning «Rizamat», «Xusayni», «Xusayni kelin barmoq» kabi dunyoga mashhur navlari yaratilgan. Respublikamiz bo'ylab mahalliy uzum navlarining boy kolleksiyasi to'plangan. Har bir viloyatda aholi xonadonlarida ko'p yillar davomida yetishtirib kelinayotgan qimmatli mahalliy navlarni uchratish mumkin.

Uzum sevimli meva bo'lishi bilan bir qatorda, qishloq xo'jaligining serdaromad sohasi hisoblanadi. Xalqimiz uzum yetishtirish bo'yicha yetarlicha tajribaga ega. Shu bois uzumchilikni rivojlantirish orqali fermer va dehqon xo'jaliklarining daromadini, farovonligini, qolaversa respublikamizning eksport salohiyatini yanada oshirish mumkin. Buning uchun xilma-xil uzum navlari tarkibidan har bir viloyat iqlimi va agrotexnika xususiyatlaridan kelib chiqqan holda eng maqbul navlarni tanlash maqsadga muvofiq bo'ladi. Ayniqsa yangi tokzorlar barpo etilayotganda eng istiqbolli bo'lgan navlar majmuini tanlash shu tokzorning mahsuldorligi, uzoq muddatlilik va iqtisodiy samaradorligini belgilovchi muhim shartlardan biri hisoblanadi.

Ushbu to'plamda uzumning so'nggi yillarda o'zining yuqori hosildorligi, jozibali uzum boshlari va takrorlanmas ta'm sifatleri hamda eksportbopligi bilan yuqori baholanayotgan eng mashhur va istiqbolli navlarining tavsifi keltirilgan.

To'plamga kiritilgan uzum navlari uch bo'limga ajratilgan bo'lib, birinchi bo'lim xo'raki, ikkinchi bo'lim kishmishbop va uchinchi bo'lim texnik (sanoatda qayta ishlanuvchi) navlarni o'z ichiga olgan. Bu esa har bir mirishkor bog'bonga o'zi maqsad qilgan yo'nalishdagi tokzor barpo qilishida eng samarali navni tanlab olish imkonini beradi.

Xo'raki navlar

Andijon qorasi

01

Ro'yxatga olingan nomi:
Андижанский черный

Nav guruhi:
xo'raki va mayizbop

Pishish muddati:
avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, silindr-konussimon, o'rtacha zich,
uzunligi 18 sm, eni 13 sm, o'rtacha og'irligi 200–220 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 25 mm, eni 17 mm, rangi qora.

Po'sti: yupqa, mustahkam, ko'kimtir mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: zich, sersuv, yengil karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: to'liq pishganda 27–28%, kislotaliligi – 4,5–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 17–18 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1–1,65.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 7–8 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan va Farg'ona viloyatlari.

Dili kaptar

Ro'yxatga olingan nomi:

Дили каптар

Nav guruhi:

xo'raki va mayizbop

Pishish muddati:

avgust oyining ikkinchi yarmi – sentabr oyining boshi

Uzum boshi:

yirik, konussimon, uzunligi 20–22 sm, eni 10–12 sm,
o'rtacha og'irligi 300–325 g

G'ujumi: yirik, sharsimon, rangi pushti.

Po'sti: yupqa, ammo yetarlicha mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv, go'shtdor.

Ta'mi: yoqimli, juda shirin.

Qanddorligi: 23–24%, kislotaliligi – 5,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: 14–32 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,02.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–10 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona va Toshkent viloyatlari.

02

Echkiemar

Ro'yxatga olingan nomi:
Ичкимар

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
yirik, konussimon, o'rtacha zich, uzunligi 26–30 sm, eni 18–23 sm,
o'rtacha og'irligi 450 g, ba'zan 800–1000 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 28 mm, eni 23 mm, to'q pushti, «Rizamat» naviga juda ham o'xshab ketadi.

Po'sti: yupqa, yengil chaynaladi, kulrang mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor, sersuv, karsildoq («Rizamat» naviga nisbatan yumshoqroq).

Ta'mi: juda yoqimli, uyg'un, meva toni mavjud.

Qanddorligi: to'liq pishganda 20–22%, kislotaliligi – 4,0–4,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 10–12 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

* Changlovchi nav talab etadi: changlovchi navlar «Oq kishmish», «Qora kishmish», «Parkent», «Xusayni».

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand, Sirdaryo va Toshkent viloyatlari.

03

Go'zal qora

Ro'yxatga olingan nomi:
Гузаль кара

Nav guruhi:
xo'raki va mayizbop

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
yirik, konussimon, ba'zan silindr-konussimon, bo'sh, uzunligi 25 sm,
eni 17 sm atrofida, o'rtacha og'irligi 650 g

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 25–28 mm, eni 21–24 mm, dumaloq yoki dumaloq-ovalsimon shaklda, rangi qora.
Po'sti: yupqa, mustahkam emas, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.
Eti: etdor-sersuv, marmeladsimon, iste'mol qilinganda eruvchan.
Ta'mi: juda ham yoqimli shirin.
Qanddorligi: to'liq pishganda 20–22%, kislotaliligi – 4,0–4,5 g/l.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.
Hosildorligi: o'rtacha 22–24 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,42.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az.
Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

04

Jodugar barmoq

Ro'yxatga olingan nomi:
Witch Fingers (Kaliforniya, AQSH)

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:
yirik, silindr-konussimon, noaniq, zich, uzunligi 26–35 sm, eni 20–29 sm,
o'rtacha og'irligi 650–700 g, ba'zan 800–1500 g

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 45–47 mm, eni 12–15 mm, uzunchoq konussimon, biroz egilgan, qoramtir to'q binafsharang.
Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, kulrang mum g'ubor bilan quyuc qoplangan.
Eti: zich, karsildoq, sersuv.
Ta'mi: shirin, uyg'un, olxo'rini eslatadi, dyushes hidli.
Qanddorligi: to'liq pishganda 18–20%, kislotaliligi – 6,0–8,5 g/l.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.
Hosildorligi: o'rtacha 15–18 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 11–14 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.
Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand va Toshkent viloyatlari.

05

Kardinal

06

Ro'yxatga olingan nomi:
Cardinal (Kaliforniya, AQSH)

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:
juda yirik, konussimon, noaniq, zich, uzunligi 20–28 sm, eni 13–19 sm,
o'rtacha og'irligi 350–500 g, alohida uzumboshlari 900 g gacha boradi

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 20–30 mm, eni 19–22 mm, o'rtacha og'irligi 7–9 g, rangi binafsharang-qizil, ovalsimon shaklda.

Po'sti: yetarlicha mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv va go'shtdor.

Ta'mi: yoqimli shirin, kuchsiz muskat ta'mli.

Qanddorligi: 17–18%, kislotaliligi – 6,0–8,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 11–13 t/ga atrofida; hosil tuguvchanligi – 1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–6 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona va Toshkent viloyatlari.

Katta qo'rg'on

Agrobank

Agrobooks

Ro'yxatga olingan nomi:
Каттакурган

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:
yirik, uzunchoq silindrsimon yoki uzunchoq ovalsimon,
uzunligi 18 dan 50 sm gacha, eni 10–15 sm, o'rtacha og'irligi 300–350 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 25 dan 38 mm gacha, eni 15–25 mm, rangi sarg'ish yashil.
Po'sti: yupqa, ammo yetarlicha mustahkam, kuchsiz mum g'ubor bilan qoplangan.
Eti: sersuv, go'shtdor, mayin, yengil karsildoq.
Ta'mi: yoqimli shirin, uyg'un, tetiklantiruvchi kuchsiz nordonligi mavjud.
Qanddorligi: terim davrida 17–19%, kislotaliligi – 4–5,3 g/l.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).
Hosildorligi: 16–17 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,2.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.
Tavsiya etilgan hudud: Buxoro, Qashqadaryo, Navoiy va Surxondaryo viloyatlari.

Kelin barmoq Xusayni

Ro'yxatga olingan nomi:

Хусайне келин бармак

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:

o'rtacha, silindr-konussimon, juda bo'sh,
uzunligi 25–27 sm., eni 10–12 sm,
o'rtacha og'irligi 300–350 g, ba'zan 1 kg gacha yetadi

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 44–46 mm, eni 11–13 mm, rangi sarg'ish yashil.

Po'sti: yupqa, shaffof, kuchsiz mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: mayin, sersuv, eruvchan.

Ta'mi: yoqimli, mayin shirin.

Qanddorligi: terim davrida 17–18%, kislotaliligi – 3,9–4,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 15–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Muskat Xusayni

Ro'yxatga olingan nomi:
Muskat Xusayni

Nav guruhi:
xo'raki va mayizbob

Pishish muddati:
sentabr oyining boshi

Uzum boshi:
yirik, silindr-konussimon, o'rtacha bo'sh, qanotli,
uzunligi 20–23 sm, eni 13–15 sm,
o'rtacha og'irligi 400–450 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 38–41 mm, eni 24–28 mm, silindrsimon-ovalsimon, rangi sarg'ish yashil.

Po'sti: o'rtacha qalin, shaffof, mum g'ubor bilan o'rtacha qoplangan.

Eti: zich, sersuv, karsildoq.

Ta'mi: yoqimli muskat ta'mli, mayin shirin.

Qanddorligi: terim davrida 23–24%, kislotaliligi – 3,3–3,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 14–15 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Nimrang (Krimskiy)

10

Ro'yxatga olingan nomi:
Nimrang

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:
yirik, uzunchoq silindrsimon yoki uzunchoq ovalsimon,
uzunligi 18 dan 50 sm gacha, eni 10–15 sm, o'rtacha og'irligi 300–350 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 22–25 mm, eni 18–23 mm, teskari tuxumsimon shaklda, sarg'ish-oq, quyoshga qaragan tarafi pushti, to'liq pishganda butunlay pushti.

Po'sti: zich va mustahkam, mum g'ubor bilan o'rtacha qoplangan.

Eti: go'shtdor, sersuv, karsildoq.

Ta'mi: uyg'un, yoqimli shirin, yengil taxir tonli.

Qanddorligi: to'liq pishganda 23–25%, kislotaliligi – 5,0–6,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 9–20 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, tik simbag'az.

* **Changlovchi nav talab etadi:** changlovchi navlar «Pushti Toyfi», «Qora kishmish», «Parkent», «Oktabr».

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Oq Toyfi

Ro'yxatga olingan nomi:

Тайфи белый

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

sentabr oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:

yirik, konussimon, silindrsimon yoki noaniq,
uzunligi 22–24 sm, eni 8–22 sm, o'rtacha og'irligi 450 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 22–24 mm, eni 18–22 mm, oval yoki bochkasimon shaklda, rangi oqish yashil, quyoshga qaragan tarafi biroz pushti.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv, karsildoq.

Ta'mi: uyg'un, yoqimli, yengil taxir tonli.

Qanddorligi: 18–20%, kislotaliligi – 3,6–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi (95%).

Hosildorligi: 13–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az, qiya simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

11

Oq Xusayni

12

Ro'yxatga olingan nomi:

Хусайне белый

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:

yirik, uzunchoq silindrsimon yoki uzunchoq ovalsimon, uzunligi 18 dan 50 sm gacha, eni 10–15 sm, o'rtacha og'irligi 300–350 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 25 dan 38 mm gacha, eni 15–25 mm, rangi sarg'ish yashil.

Po'sti: yupqa, ammo yetarlicha mustahkam, kuchsiz mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv, go'shtdor, mayin, yengil karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin, uyg'un, tetiklantiruvchi kuchsiz nordonligi mavjud.

Qanddorligi: terim davrida 17–19%, kislotaliligi – 4–5,3 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%)

Hosildorligi: 16–17 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Parkent

Ro'yxatga olingan nomi:
Parkent

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining boshi

Uzum boshi: yirik, konussimon, keng qanotli, o'rtacha zich,
uzunligi 18–25 sm, eni 10–12 sm, o'rtacha og'irligi 300 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 19–25 mm, eni 18–24 mm, dumaloq-oval, to'q qizil yoki to'q binafsharang.

Po'sti: qalin, o'rtacha mustahkam, kulrang mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv.

Ta'mi: oddiy shirin, hidsiz, uyg'un.

Qanddorligi: to'liq pishganda 21–23%, kislotaliligi – 5,0–6,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 25–28 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali yoki tik simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Toshkent viloyati.

Pobeda

Ro'yxatga olingan nomi:

Победа (Xalqimiz orasida «Mers» nomi bilan mashhur)

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:

yirik, silindr-konussimon, o'rtacha zich,
uzunligi 25 sm, eni 16 sm, o'rtacha og'irligi 700 g

14

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 35–37 mm, eni 24–26 mm, qora.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, ko'kimtir mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv.

Ta'mi: yoqimli, uyg'un, shirin, yoqimli nordonligi mavjud.

Qanddorligi: to'liq pishganda 22–26%, kislotaliligi – 6,0–8,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 28–30 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,11.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, 4 yarusli tik yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Pushti kelin barmog

Ro'yxatga olingan nomi:

Ro'yxatga olinmagan, istiqbolli nav

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:

yirik, konussimon, uzunligi 25–27 sm, eni 12–13 sm,
o'rtacha og'irligi 300–350 g

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 44–46 mm, eni 11–13 mm, rangi sarg'ish yashil, uchki tomoni o'ziga xos pushti.

Po'sti: yupqa, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: zich, karsildoq.

Ta'mi: uyg'un, yoqimli shirin.

Qanddorligi: terim davrida 19–20%, kislotaliligi – 3,9–4,2 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: 15–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Pushti Toyfi

16

Ro'yxatga olingan nomi:

Тайфи розовый

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

sentabr oyining oxiri

Uzum boshi:

yirik, konussimon yoki noaniq, uzunligi 19–31 sm, eni 20–23 sm, o'rtacha og'irligi 650–700 g, ba'zan 2–3 kg ga yetadi

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 21–28 mm, eni 14–24 mm, uzunchoq oval yoki uzunchoq silindrsimon shaklda, rangi bir tekis bo'lmagan pushti, quyoshga qaragan tarafi to'qroq tusda.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor, karsildoq, yetarlicha sersuv.

Ta'mi: uyg'un, yoqimli, yengil taxir tonli.

Qanddorligi: terim davrida 17–19%, kislotaliligi – 4,3–5,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: 17–29 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Qora janjal

17

Ro'yxatga olingan nomi:

Кара джанджал

Nav guruhi:

xo'raki va mayizbop

Pishish muddati:

avgust oyining oxiri

Uzum boshi:

yirik, silindrsimon, o'rtacha zich, uzunligi 20–22 sm, eni 12–13 sm
atrofida, o'rtacha og'irligi 230–250 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 21–22 mm, eni 17–19 mm, ovalsimon shaklda, rangi qora.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan o'rtacha qoplangan.

Eti: sersuv, zich, karsildoq.

Ta'mi: juda ham yoqimli shirin.

Qanddorligi: to'liq pishganda 25–27%, kislotaliligi – 3,5–4,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 22–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1–1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi, Buxoro, Jizzax, Qashqadaryo, Navoiy, Samarqand, Surxondaryo, Toshkent va Xorazm viloyatlari.

Qora Xusayni

Ro'yxatga olingan nomi:
Хусайне черный

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:
o'rtacha, silindr-konussimon, o'rtacha bo'sh, qanotli,
uzunligi 20–22 sm, eni 12–14 sm,
o'rtacha og'irligi 350–400 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 36–39 mm, eni 22–24 mm, silindrsimon-ovalsimon, rangi to'q binafsharang.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, quyuq kulrang mum g'uborli.

Eti: sersuv, yengil karsildoq.

Ta'mi: yoqimli, mayin shirin, yoqimli nordon ta'mi mavjud.

Qanddorligi: terim davrida 19–21%, kislotaliligi – 4,3–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 7–9 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Qora chillaki, chilgi

Ro'yxatga olingan nomi:
Эртапишар

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
iyul oyining o'rtalari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, silindr-konussimon shaklda,
uzunligi 18 sm, eni 13 sm, o'rtacha og'irligi 160–200 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 12 mm, eni 11 mm, dumaloq-ovalsimon shaklda, rangi to'q binafsharang.

Po'sti: yupqa, mustahkam, kulrang mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv, zich, karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin, tetiklantiruvchi nordonligi mavjud.

Qanddorligi: 17–18%, kislotaliligi – 4,5–5,3 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (95%).

Hosildorligi: 12–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Buxoro, Jizzax, Qashqadaryo, Samarqand, Surxondaryo va Toshkent viloyatlari.

Qizil xurmoni

Ro'yxatga olingan nomi:
Кизил хурманы

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining birinchi yarmi

Uzum boshi:
yirik, silindrsimon yoki konussimon, zich yoki juda zich,
uzunligi 27 sm, eni 17 sm, o'rtacha og'irligi 450–640 g

G'ujumi: yirik, uchki tomoni biroz ingichkalashgan, rangi qizil.
Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan o'rtacha qoplangan.
Eti: go'shtdor-sersuv, mayin.
Ta'mi: oddiy shirin.
Qanddorligi: to'liq pishganda 20–22%, kislotaliligi – 3,0–6,0 g/l.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.
Hosildorligi: o'rtacha 10 t/ga atrofida; hosil tuguvchanligi – 1,02.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.
Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va Xorazm viloyati.

20

Qizil Xusayni

Ro'yxatga olingan nomi:

Хусайне красный

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:

yirik, uzunchoq silindrsimon yoki uzunchoq ovalsimon,
uzunligi 18 dan 50 sm. gacha, eni 10–15 sm,
o'rtacha og'irligi 300–350 g, bandi mo'rt

G'ujumi: yirik, uzunligi 36–41 mm, eni 25–28 mm, silindrsimon-ovalsimon, rangi pushti, pishgan sari pushti ton ortib boradi.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, quyuq mum g'uborli.

Eti: go'shtdor-sersuv, yengil karsildoq.

Ta'mi: yoqimli, o'ziga xos uyg'un, mayin shirin.

Qanddorligi: terim davrida 22–23%, kislotaliligi – 4,3–5,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 7–8 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand va Toshkent viloyatlari.

Red glob

Ro'yxatga olingan nomi:
Red Globe (Kaliforniya, AQSH)

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining birinchi yarmi

Uzum boshi:
juda yirik, konussimon, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 700–800 g,
alohida uzum boshlari 1,5–2,5 kg gacha boradi

G'ujumi: juda yirik (diametri 25–40 mm), o'rtacha og'irligi 12–15 g, yaxshi agrotexnikada 20 g gacha boradi, rangi pushti, qizg'ish-binafsharang.

Po'sti: yupqa, mustahkam, yorilib ketmaydi.

Eti: go'shtdor, juda zich.

Ta'mi: yoqimli uyg'un.

Qanddorligi: 15% atrofida, kislotaliligi – 4,5–7,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: o'rtacha 12–15 t/ga atrofida; hosil tuguvchanligi – 1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 8–9 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand va Toshkent viloyatlari.

Rizamat

Ro'yxatga olingan nomi:
Rizamat

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:
yirik, konussimon, uzunligi 17–18 sm, eni 12–13 sm,
o'rtacha og'irligi 300–350 g

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 27–28 mm, eni 18–19 mm, rangi pushti, bir tomoni yana-da to'qroq pushti.

Po'sti: yupqa, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: zich, karsildoq.

Ta'mi: shirin va yengil nordonlikning ajoyib uyg'unligi.

Qanddorligi: terim davrida 19–20%, kislotaliligi – 4,5–5,1 g/l.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: 15–18 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1–1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10 ta ko'zdan kam emas.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

23

Sultoni

Ro'yxatga olingan nomi:
Султани

Nav guruhi:
xo'raki va mayizbob

Pishish muddati:
sentabr oyining boshi

Uzum boshi:
o'rtacha va yirik, silindr-konussimon, qanotli, zich,
uzunligi 16–29 sm, eni 10–19 sm,
o'rtacha og'irligi 450–500 g, ba'zan 800–1100 g

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 25–27 mm, eni 19–25 mm, dumaloq yoki biroz oval, sarg'ish-yashil, to'liq pishganda qahrabo rang.
Po'sti: o'rtacha qalin, shaffof, nuqtali, mum g'ubor bilan kam qoplangan.
Eti: zich, karsildoq, sersuv.
Ta'mi: shirin, uyg'un.
Qanddorligi: to'liq pishganda 22–25%, kislotaliligi – 5,0–5,5 g/l.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.
Hosildorligi: o'rtacha 25–32 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,07.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 11–12 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali yoki tik simbag'az.
Tavsiya etilgan hudud: Buxoro, Qashqadaryo, Navoiy, Surxondaryo va Toshkent viloyatlari.

Surxak

Ro'yxatga olingan nomi:
Сурхак kitabский

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
18–24 iyul

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 17–20 sm, eni 14–16 sm,
konussimon va qanotli, zich, o'rtacha og'irligi 415 g

25

G'ujumi: yirik, uzunligi 22–25 mm, eni 16–18 mm, ovalsimon shaklda, rangi to'q pushti.

Po'sti: o'rtacha qalinlikda, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv, karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 21–24%, kislotaliligi – 4,0–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90–96%).

Hosildorligi: 16–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik yoki soyabonchali simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Xusayni kadu, Xasayni

Ro'yxatga olingan nomi:

Хусайне каду (Xalqimiz orasida «Ketmon sop» nomi bilan mashhur)

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

sentabr oyining boshi

Uzum boshi:

yirik, silindrsimon yoki silindr-konussimon, bo'sh, ko'pincha shoxlangan, uzunligi 20–22 sm, eni 13–14 sm, o'rtacha og'irligi 380 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 42–44 mm, eni 14–16 mm, silindrsimon, rangi sarg'ish yashil.

Po'sti: o'rtacha qalin, shaffof, mum g'ubor bilan kuchli qoplangan.

Eti: zich, sersuv, karsildoq.

Ta'mi: yoqimli mayin shirin.

Qanddorligi: terim davrida 22–25%, kislotaliligi – 3,5–4,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 9–11 t/ga; hosil tuguvchanligi – past, 0,25.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–13 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

O'zbekiston muskati

Ro'yxatga olingan nomi:
Мускат узбекистанский

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:
juda yirik, uzunligi 27 sm, eni 14 sm, shoxlangan,
o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 550–620 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 25 mm, eni 23 mm, teskari tuxumsimon shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv-go'shtdor, karsildoq.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, muskat ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 23–25%, kislotaliligi – 4,0–5,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 40–50 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qashqadaryo, Samarqand, Toshkent va Farg'ona viloyatlari.

Shohona

Ro'yxatga olingan nomi:
Шоҳона (Tojikiston navi)

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining ikkinchi yarmi

Uzum boshi:
juda yirik, konussimon, uzunligi 23–25 sm, eni 12–13 sm,
o'rtacha og'irligi 300–350 g, ba'zan 2–4 kg gacha

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 24–25 mm, eni 16–18 mm, qoramtir pushti.
Po'sti: yupqa, mum g'ubor bilan qoplangan.
Eti: zich, karsildoq.
Ta'mi: uyg'un, yoqimli shirin.
Qanddorligi: terim davrida 19–21%, kislotaliligi – 4,5–5,0 g/l.
Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).
Hosildorligi: 27–38 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10 ta ko'zdan kam emas.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.
Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan va Farg'ona viloyatlari.

28

Shirin yoqut

Ro'yxatga olingan nomi:

Sweet Sapphire (IFG, Kaliforniya, AQSH)
(Xalqimiz orasida «Avatar» nomi bilan mashhur)

Nav guruhi:

xo'raki

Pishish muddati:

avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:

juda yirik, konussimon, o'rtacha zich, uzunligi 29–31 sm, eni 16–29 sm,
o'rtacha og'irligi 500–800 g, ko'pincha 1080 g

29

G'ujumi: juda yirik, uzunligi 41–50 mm, eni 18–20 mm, silindrsimon, biroz egilgan, uchida o'ziga xos ajralib turuvchi chuqurchasi bor, rangi qora.

Po'sti: yupqa, mustahkam, ko'kimtir mum g'ubor bilan kuchli qoplangan.

Eti: zich, sersuv, karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin, mayin, tetiklantiruvchi uyg'un.

Qanddorligi: 18,4%, kislotaliligi – 3,88 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 13–14 t/ga.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona va Toshkent viloyatlari.

Shtur angur

Ro'yxatga olingan nomi:
Shtur angur

Nav guruhi:
xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining o'rtalari

Uzum boshi:
yirik, silindrsimon yoki silindr-konussimon,
uzunligi 22–23 sm, eni 13–14 sm,
o'rtacha og'irligi 500–543 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 24–25 mm, eni 16–18 mm, silindrsimon, pushti-binafsharang, to'liq pishganda to'q qizil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: juda zich, karsildoq, sersuv.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: terim davrida 22–24%, kislotaliligi – 4,5–5,0 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: 13–20 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,06.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Samarqand va Surxondaryo viloyatlari.

30

Kishmish navlar

Hindiston kishmishi

Ro'yxatga olingan nomi:
Krishna Sharad (Hindiston)

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
yirik, konussimon yoki noaniq, uzunligi 29–32 sm,
eni 15–17 sm, o'rtacha og'irligi 350–400 g

G'ujumi: kishmish navlar uchun juda yirik, uzunligi 15–18 mm, eni 14–17 mm, oval shaklda, biroz uchli, rangi qoramtir binafsharang.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor, karsildoq, yetarlicha sersuv.

Ta'mi: yoqimli, o'ziga xos tonli, shirin.

Qanddorligi: terim davrida 22–24%, kislotaliligi – 4,3–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: 17–19 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Namangan, Farg'ona, Samarqand va Toshkent viloyatlari.

Kishmish botir

Ro'yxatga olingan nomi:
Kishmish botir

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:
yirik, silindr-konussimon, noaniq, qanotli, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 400–450 g

G'ujumi: yirik, o'rtacha og'irligi 4–5 g, rangi oq, sarg'ish tusi mavjud.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan kuchsiz qoplangan.

Eti: zich, karsildoq, sersuv.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 21–22%, kislotaliligi – 4,0–5,5 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 24–25%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 16–17 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: yer bag'irlab o'stirilganda 6–8 ta ko'z, tik simbag'azlarda 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: yer bag'irlab, tik va soyabonchali simbag'azlar, voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Kishmish irtishar

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш иртышар

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 17 sm, eni 11 sm, konussimon, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 230–240 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 18,7 mm, eni 14 mm, o'rtacha og'irligi 2–3 g, ovalsimon shaklda, rangi sarg'ish yashil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: zich, sersuv.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 21–23%, kislotaliligi – 4,0–5,0 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 23,9–24%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: o'rtacha 15–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Buxoro, Navoiy va Samarqand viloyatlari.

Kishmish xishrau

Ro'yxatga olingan nomi:
Kishmish Xishrau

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha, uzunligi 16 sm, eni 12 sm, konussimon,
o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 200–250 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 19,5 mm, eni 15,5 mm, ovalsimon shaklda, rangi sariq, quyoshga qaragan tomoni och jigarrang.

Po'sti: yupqa, juda mustahkam, mum g'uborli.

Eti: zich, go'shtdor.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 26–27%, kislotaliligi – 3,5–4,5 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 26–27%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdasining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 14–16 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik va soyabonchali simbag'azlar, yer bag'irlab.

Tavsiya etilgan hudud: Buxoro va Navoiy viloyatlari.

Marmar kishmish

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш мраморный

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 25 sm, eni 15 sm, silindr-konussimon,
ba'zan qanotli, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 400 g

G'ujumi: mayda, o'rtacha og'irligi 1,3 g, dumaloq shaklda, rangi oq.

Po'sti: o'rtacha qalinlikda, mustahkam, nuqtali, mum g'uborli.

Eti: zich, go'shtdor.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 24–25%, kislotaliligi – 4,8 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 25–26%.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdasining pishuvchanligi o'rtacha (75%).

Hosildorligi: 12–15 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali simbag'az, voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qashqadaryo va Samarqand viloyatlari.

Motrudiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Motrudiy

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining o'rtalari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, konussimon yoki silindr-konussimon, bo'sh,
uzunligi 13,5 va eni 10 sm atrofida, o'rtacha og'irligi 170–180 g

36

G'ujumi: yirik, uzunligi 14 mm, eni 13 mm, shakli ovalsimon, rangi qora.
Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.
Eti: go'shtdor-sersuv.
Ta'mi: yoqimli shirin, qand va kislotalilik ajoyib uyg'unlikda.
Qanddorligi: 17–21%, kislotaliligi – 4,0–5,5 g/l.
Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 20–21%.
Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).
Hosildorligi: 12–15 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,3.
Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.
Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali simbag'az, voish.
Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Oq kishmish

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш белый

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, silindr-konussimon, qanotli, o'rtacha zich,
uzunligi 17 sm, eni 10 sm atrofida,
o'rtacha og'irligi 180–240 g

G'ujumi: mayda, uzunligi 12 mm, eni 11 mm, rangi sarg'ish-yashil, quyoshga qaragan tomoni qahrabosimon sariq.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: zich, karsildoq, sersuv.

Ta'mi: yoqimli shirin, qand va nordonlik ajoyib uyg'unlikda.

Qanddorligi: 24–26%, kislotaliligi – 4,0–5,0 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 25–28%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 20–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: yer bag'irlab o'stirilganda 6–8 ta ko'z, tik simbag'azlarda 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: yer bag'irlab, tik va soyabonchali simbag'azlar, voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

37

Perlet

Ro'yxatga olingan nomi:
Перле

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
iyul oyining oxiri

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 15–20 sm, eni 10–13 sm, silindrsimon va silindr-konussimon,
qanotli, zich, o'rtacha og'irligi 230–310 g

G'ujumi: mayda, uzunligi 10–15 mm, eni 8–10 mm, ovalsimon shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv, yengil karsildoq.

Ta'mi: uyg'un, mayin va yengil muskat ta'mli.

Qanddorligi: 21–22%, kislotaliligi – 5,4 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 26–27%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 28–32 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,25.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish, soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Pushti kishmish

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш розовый

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxirlari

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 25 sm, eni 15 sm, silindrsimon, qanotli, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 220–387 g, yirik uzumboshlari 1–1,3 kg gacha

G'ujumi: mayda, uzunligi 13 mm, eni 8 mm, ovalsimon shaklda, rangi pushti.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'uborli.

Eti: zich, go'shtdor-karsildoq.

Ta'mi: yoqimli shirin.

Qanddorligi: 24–25%, kislotaliligi – 4,9 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 25–26%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdasining pishuvchanligi yaxshi (95%).

Hosildorligi: 10–15 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: soyabonchali simbag'az, voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

39

Qora kishmish

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш черный

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
yirik, silindrsimon yoki silindr-konussimon, ba'zan qanotli, bo'sh, uzunligi 19–21 sm, eni 10–11 sm, o'rtacha og'irligi 250–300 g

G'ujumi: o'rtacha, uzunligi 16,5 mm, eni 13,5 mm, rangi qora.

Po'sti: yupqa, ammo mustahkam, ko'kimtir mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: zich, karsildoq, sersuv.

Ta'mi: yoqimli shirin, nordonlik bilan ajoyib uyg'unlikda.

Qanddorligi: 24–26%, kislotaliligi – 6,0–7,0 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 23–24%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 22–28 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: yer bag'irlab o'stirilganda 6–8 ta ko'z, tik simbag'azlarda 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: yer bag'irlab, tik va soyabonchali simbag'azlar, voish.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

40

Samarqand kishmishi

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш Самарқанд

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
yirik, konussimon yoki noaniq, uzunligi 19–22 sm, eni 14–17 sm,
o'rtacha og'irligi 250–300 g

41

G'ujumi: kishmish navlar uchun juda yirik, uzunligi 15–18 mm, eni 14–17 mm, dumaloq yoki oval shaklda, rangi bir tekis och sariq, quyoshga qaragan tarafi biroz to'qroq tusda.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor, karsildoq, yetarlicha sersuv.

Ta'mi: yorqin muskat ta'mli, yoqimli, yengil tonli.

Qanddorligi: terim davrida 22–25%, kislotaliligi – 4,3–5,5 g/l.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: 17–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: voish yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Sug'diona kishmishi

Ro'yxatga olingan nomi:
Кишмиш Согдиана

Nav guruhi:
kishmishbop va xo'raki

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshi

Uzum boshi:
yirik, shoxlanuvchan, bo'sh, uzunligi 25 sm, eni 16 sm,
o'rtacha og'irligi 400–450 g

G'ujumi: yirik, uzunligi 25 mm, eni 18 mm, rangi qora.

Po'sti: yupqa, ammo mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: go'shtdor.

Ta'mi: yoqimli shirin, yoqimli nordonligi mavjud.

Qanddorligi: 25–26%, kislotaliligi – 6,0 g/l.

Quritishda tayyor mahsulot chiqishi: 25–26%.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi.

Hosildorligi: 18–20 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

42

Texnik navlar

Aleatiko

Ro'yxatga olingan nomi:
Aleatico (Italiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 12–18 sm, eni 8–10 sm,
silindr-konussimon va qanotli, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 20 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, o'rtacha og'irligi 1,7 g, dumaloq shaklda, rangi to'q ko'kimtir-binafsharang.

Po'sti: qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: yoqimli, yengil muskat ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 25–27%, kislotaliligi – 5,0–5,6 g/l.

Sharbat chiqishi: 65–67 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi o'rtacha (75%).

Hosildorligi: 18–20 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,5–1,6.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–15 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi, Andijon, Buxoro, Qashqadaryo, Navoiy, Namangan, Samarqand, Surxondaryo, Toshkent va Xorazm viloyatlari.

43

Bayan shirey

Ro'yxatga olingan nomi:
Баян ширей (Ozarbayjon)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining oxirlari

Uzum boshi:
o'rtacha yoki yirik, uzunligi 13–22 sm, eni 10–14 sm, silindr-konussimon,
zich yoki o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 200–230 g

G'ujumi: o'rtacha yoki yirik, uzunligi 12–18 mm, eni 10–15 mm, dumaloq shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: yupqa, mayda nuqtachali, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: oddiy.

Sharbatining qanddorligi: 18–19%, kislotaliligi – 5,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 77–82 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi o'rtacha (75%).

Hosildorligi: 17–35 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,3–1,6.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 8–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

44

Kaberne

Ro'yxatga olingan nomi:
Kaberne Sauvignon (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxiri – oktabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 12–15 sm, eni 7–8 sm, silindr-konussimon,
ba'zan qanotli, bo'sh, o'rtacha og'irligi 70–73 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, diametri 13–15 mm, dumaloq shaklda, rangi to'q ko'kimtir.

Po'sti: yupqa, kulrang mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, ituzumni eslatuvchi o'ziga xos ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 19–24%, kislotaliligi – 8,0–10,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–74 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85–90%).

Hosildorligi: 8–11 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,1–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–8 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

45

Kuldjinskiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Кульджинский (Xitoy)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 10–15 sm, eni 7–9 sm, konussimon va qanotli,
juda zich, o'rtacha og'irligi 280–380, ba'zan 500 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 14–18 mm, eni 14–17 mm, dumaloq shaklda, rangi sarg'ish-pushti.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan kuchsiz qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv.

Sharbatining ta'mi: nordon-shirin, hidsiz, uyg'un, mayin.

Sharbatining qanddorligi: 19–20%, kislotaliligi – 7,0–8,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 79–80 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 10–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi, Andijon, Jizzax, Namangan, Sirdaryo, Toshkent, Farg'ona va Xorazm viloyatlari.

46

Likerniy

Ro'yxatga olingan nomi:
Ликерный (Rossiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
o'rtacha, silindrsimon, uzunligi 12–14 sm,
eni 9–11 sm, o'rtacha og'irligi 90–110 g, o'rtacha zich

G'ujumi: mayda, dumaloq shaklda, rangi oq, quyoshga qaragan tomoni sarg'ish.

Po'sti: o'rtacha qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, o'ziga xos hidli, shirin.

Sharbatining qanddorligi: terim davrida 22–25%, kislotaliligi 6,4 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–73 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: 13–14 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–8 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

47

Magarachskiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Магарачский

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining birinchi yarmi

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 14–17 sm, eni 10–12 sm, konussimon,
o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 237 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 14–18 mm, eni 13–17 mm, dumaloq shaklda, rangi qora.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuc qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, mayin va ajoyib buketli.

Sharbatining qanddorligi: 21–30%, kislotaliligi – 5,6 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–75 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (75%).

Hosildorligi: 14–38 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,4–1,7.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 8–16 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Buxoro viloyati.

48

Mayskiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Майский черный (Moldaviya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
10–20 sentabr

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 15 sm, eni 10 sm,
konussimon yoki silindr-konussimon, o'rtacha zich va zich,
o'rtacha og'irligi 190–200 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, o'rtacha og'irligi 1,3–1,5 g, dumaloq shaklda, rangi qora.

Po'sti: yupqa, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: shirin, uyg'un, to'liq.

Sharbatining qanddorligi: 25–28%, kislotaliligi – 3,5–5,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 73–79 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (72%).

Hosildorligi: 26–32 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,5.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 7–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Toshkent viloyati.

49

Merlo

Ro'yxatga olingan nomi:
Merlot (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxiri – oktabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 12–17 sm, eni 7–12 sm,
silindr-konussimon va qanotli, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 113–150 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 13–14 mm, eni 12–13 mm, dumaloq shaklda, rangi qora.

Po'sti: yupqa, kulrang mum g'ubor bilan quyuc qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, o'ziga xos ituzum ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 19,5–22%, kislotaliligi – 5,2–8,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–74 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (95%).

Hosildorligi: 16–18 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 7–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

50

Morastel

Ro'yxatga olingan nomi:
Morastell (Ispaniya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxiri

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 17–20 sm, eni 14 sm,
silindrsimon yoki konussimon, qanotli, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 150–193 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 15–17 mm, eni 12–15 mm, dumaloq shaklda, rangi to'q ko'k.

Po'sti: o'rtacha, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: shirin, hidsiz.

Sharbatining qanddorligi: 25–26%, kislotaliligi – 7,0–7,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 65–70 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (78%).

Hosildorligi: 10–36 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Jizzax, Sirdaryo va Toshkent viloyatlari.

Muskat aleksandriyskiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Мускат александрийский (Misr)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxirlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 15–20 sm, eni 10–13 sm,
konussimon va shoxlangan, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 160–237 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 13–21 mm, eni 14–19 mm, ovalsimon shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: qalin, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: go'shtdor-sersuv, karsildoq.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, kuchli muskat hidli.

Sharbatining qanddorligi: 19–20%, kislotaliligi – 4,0–4,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–72 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85%).

Hosildorligi: 7–12 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Jizzax, Qashqadaryo, Sirdaryo, Toshkent va Xorazm viloyatlari.

52

Muskat vengerskiy

Ro'yxatga olingan nomi:
Мускат венгерский (Vengriya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 14–16 sm, eni 8–9 sm, silindr-konussimon,
o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 150–200 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 17,5 mm va eni 18,5 mm, o'rtacha og'irligi 2–3 g, dumaloq shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: qalin, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, muskat ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 19–26%, kislotaliligi – 5,0–5,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 60–70 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi o'rtacha (65%).

Hosildorligi: 10–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,6.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Pino gri

Ro'yxatga olingan nomi:
Pinot Gris (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
kichik, uzunligi 8–11 sm, eni 6–7 sm,
silindrsimon yoki silindr-konussimon, juda zich,
o'rtacha og'irligi 80–90 g

G'ujumi: mayda, diametri 7–15 mm, dumaloq shaklda, rangi pushti.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: yoqimli, uyg'un.

Sharbatining qanddorligi: 23–25%, kislotaliligi – 4,5–7,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–77 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

Hosildorligi: 10–15 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,6.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 7–9 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Pino nuar

Ro'yxatga olingan nomi:
Pinot noir (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxirlari

Uzum boshi:
kichik, uzunligi 7–12 sm, eni 5–8 sm,
silindrsimon yoki silindr-konussimon, juda zich,
o'rtacha og'irligi 66–120 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, diametri 14–16 mm, dumaloq yoki biroz ovalsimon shaklda, rangi to'q ko'kimtir.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: yoqimli, uyg'un, mayin.

Sharbatining qanddorligi: 20–21%, kislotaliligi – 7,5–7,7 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–76 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (85–90%).

Hosildorligi: 10–11 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,4–1,9.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

55

Pushti muskat

Ro'yxatga olingan nomi:
Мускат розовый (G'arbiy Yevropa)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 16–20 sm, eni 8–11 sm,
silindrsimon yoki silindr-konussimon, ba'zan qanotli,
zich, o'rtacha og'irligi 140–230 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 12–16 mm, eni 12–15 mm,
dumaloq shaklda, rangi to'q qizil.

Po'sti: yupqa, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, yaqqol ifodalanuvchi muskat ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 18–24%, kislotaliligi – 5,0–6,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 78–80 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (70%).

Hosildorligi: 13–28 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,4.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Andijon, Qashqadaryo, Namangan, Samarqand,
Surxondaryo va Toshkent viloyatlari.

Risling

Ro'yxatga olingan nomi:
Riesling (Germaniya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
kichik, uzunligi 13–15 sm, eni 5–8 sm,
silindrsimon yoki silindr-konussimon, zich,
o'rtacha og'irligi 65–70 g

G'ujumi: mayda, uzunligi 11–15 mm, eni 11–14 mm, dumaloq shaklda, rangi och yashil.

Po'sti: o'rtacha qalinlikda, mustahkam, kulrang mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, navga xos hidli.

Sharbatining qanddorligi: 18–22%, kislotaliligi – 10,0–11,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 75–82 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 15–30 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,3–1,9.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Rkatsiteli

Ro'yxatga olingan nomi:
Ркацители (Gruziya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 16–22 sm, eni 10–16 sm,
silindr-konussimon, qanotli, ko'pincha qo'shaloq, o'rtacha zich,
o'rtacha og'irligi 162–210 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 17–19 mm, eni 16–18 mm, ovalsimon shaklda, rangi tillarang-sariq.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv, eruvchan.

Sharbatining ta'mi: yoqimli, mayin, hidsiz.

Sharbatining qanddorligi: 17–19%, kislotaliligi – 9,0–10,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–80 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (77%).

Hosildorligi: 9–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,32.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Saperavi

Ro'yxatga olingan nomi:
Сапериavi (Gruziya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri – sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 12–17 sm, eni 6–10 sm,
konussimon va qanotli, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 160–170 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 13–18 mm, eni 12–17 mm, ovalsimon shaklda, rangi qora.

Po'sti: yupqa, kulrang mum g'ubor bilan quyuc qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, mayin va ajoyib buketli.

Sharbatining qanddorligi: 23–26%, kislotaliligi – 6,0–7,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–77 dal.

Tupining o'sish kuchi: biroz kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80–90%).

Hosildorligi: 16–25 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,6.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 7–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Sovinyon blan

60

Ro'yxatga olingan nomi:
Souvignon blanc (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
avgust oyining oxiri

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 10–13 sm, eni 6–10 sm,
silindrsimon, ba'zan qanotli, juda zich, o'rtacha og'irligi 75–120 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 15–17 mm, eni 14–16 mm, dumaloq yoki biroz ovalsimon shaklda, oqish-yashil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor va nuqtachalar bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, o'ziga hos hidli va yengil ituzum ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: 18–23%, kislotaliligi – 6,4–11,1 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–78 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 8–12 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0–1,2.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–8 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

Tarnau

Ro'yxatga olingan nomi:
Tarnau

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining boshlari

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 25 sm, eni 15 sm, silindrsimon yoki silindr-konussimon,
qanotli, zich, o'rtacha og'irligi 450–600 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 16 mm, eni 14 mm, dumaloq-ovalsimon shaklda, rangi sarg'ish-yashil.

Po'sti: o'rtacha qalinlikda, mustahkam, mum g'ubor bilan yaxshi qoplangan.

Eti: sersuv-go'shtdor, urug'siz.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, mayin.

Sharbatining qanddorligi: 20–22%, kislotaliligi – 7,0–8,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–75 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (80%).

Hosildorligi: 50–60 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,46.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Samarqand va Toshkent viloyatlari.

Tavkveri

Ro'yxatga olingan nomi:
Тавквери (Gruziya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining o'rtalari

Uzum boshi:
o'rtacha, konussimon, uzunligi 16–20 sm, eni 15–18 sm,
o'rtacha og'irligi 128–421 g, juda zich

G'ujumi: o'rtacha, dumaloq shaklda, diametri 11 mm, to'q ko'k.

Po'sti: dag'al, mustahkam, quyuq mum g'ubor bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, o'ziga xos meva ta'mli.

Sharbatining qanddorligi: terim davrida 22–24%, kislotaliligi 4,5–6,3 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–73 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalari to'liq pishadi.

Hosildorligi: 27,5–30 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,0.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 5–8 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik yoki soyabonchali simbag'az.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

62

Xindogni

Ro'yxatga olingan nomi:
Хиндогны (Егон)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxirlari

Uzum boshi:
yirik, uzunligi 18–20 sm, eni 12–15 sm,
silindr-konussimon va qanotli, juda zich,
o'rtacha og'irligi 250–300 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, uzunligi 15–17 mm, dumaloq shaklda, rangi qora.

Po'sti: o'rtacha qalinlikda, mustahkam, mum g'ubor bilan quyuq qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: shirin, sezilarsiz taxirligi mavjud.

Sharbatining qanddorligi: 20–25%, kislotaliligi – 8,0–9,0 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–76 dal.

Tupining o'sish kuchi: kuchli, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (70–75%).

Hosildorligi: 26–39 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,2–1,3.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 12–14 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Jizzax, Sirdaryo va Toshkent viloyatlari.

63

Shardone

Ro'yxatga olingan nomi:
Chardonnay (Fransiya)

Nav guruhi:
texnik

Pishish muddati:
sentabr oyining oxirlari

Uzum boshi:
o'rtacha kattalikda, uzunligi 11–13 sm, eni 8–10 sm,
silindr-konussimon, o'rtacha zich, o'rtacha og'irligi 90–95 g

G'ujumi: o'rtacha kattalikda, diametri 12–16 mm, dumaloq yoki biroz ovalsimon shaklda, rangi oqish-yashil.

Po'sti: yupqa, mustahkam, mum g'ubor va jigarrang nuqtachalar bilan qoplangan.

Eti: sersuv.

Sharbatining ta'mi: uyg'un, navga xos yoqimli hidli.

Sharbatining qanddorligi: 18–23%, kislotaliligi – 8,0–11,5 g/l.

Sharbat chiqishi: 70–74 dal.

Tupining o'sish kuchi: o'rtacha, novdalarining pishuvchanligi yaxshi (90%).

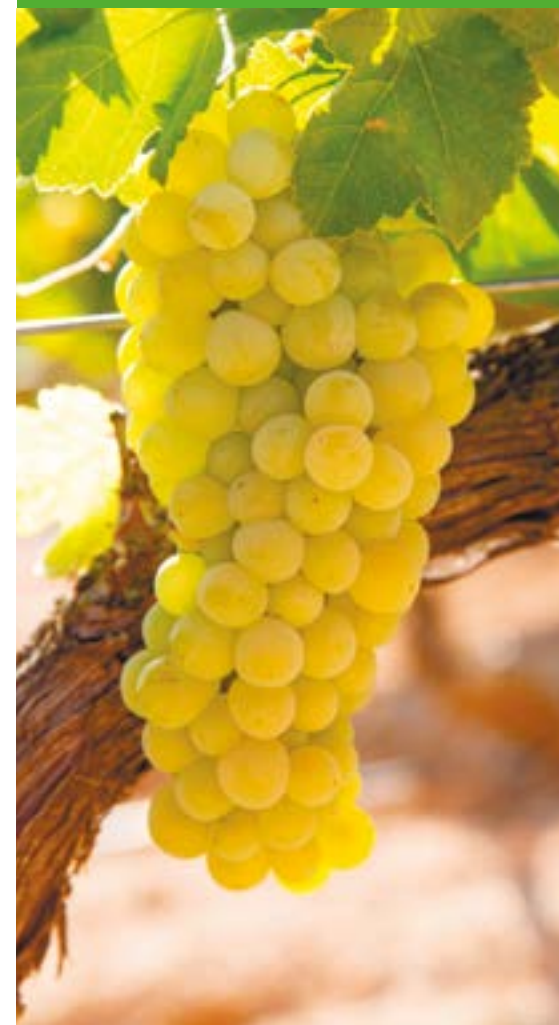
Hosildorligi: 8–12 t/ga; hosil tuguvchanligi – 1,4–1,7.

Tavsiya etiladigan kesish uzunligi: 10–12 ta ko'z.

Tavsiya etiladigan o'stirish usuli: tik simbag'azlarda yelpig'ichsimon.

Tavsiya etilgan hudud: Qoraqalpog'iston Respublikasi va barcha viloyatlar.

64

UZUM NAVLARINING TAVSIFI

Muharrir Sh. Beknazarova
Musahhih Sh. Beknazarova
Dizaynerlar S. Doniyorov, Sh. Odilov

Litsenziya raqami AI № 292. 23.02.2017 yilda berilgan. Bosishga 9.03.2023-yilda ruxsat etildi.
Bichimi 60x84 $\frac{1}{8}$. «ALS Agrofont» garniturası. Ofset bosma usulida chop etildi. Shartli bosma tabog'i 18,60.
Adadi 100 nusxa. Buyurtma № 744. Narxi shartnoma asosida.

COLORPACK

«COLORPACK» bosmaxonasida chop etildi.
Toshkent shahar, Yunusobod tumani, Yangishahar ko'chasi, 1A